

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din.
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 8. marea 1927.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 27.

Proč s krošnjariji!

Nadloga, ki se nikakor ne da odpraviti in ki neprestano muči trgovca na deželi, so krošnjariji. Je to bolezen, ki je dobila pri nas značaj epidemije. Ni še tako majhnega kraja, kamor ne bi našli pot ti ljudje. Najdeš jih povsod: na cesti, v vlakcu, na trgih, pred trgovino, v gostilnah, sploh povsod kamor greš te zasleduje ta nadloga. Povsod vohajo, vse pregledajo, človek se jih ne more niti otresti. Zdi se, da imajo posebno naklonjenost do naših obmejnih krajev, ker jih v mariborski oblasti, posebno ob meji, kar mrgoli. In kako ne, saj ni nič čudnega, da so krošnjarijem obmejni kraji posebno priljubljeni, saj je tu ob meji dana najlepša prilika za dobavo inozemskega blaga po najnižjih cenah in skoro bi rekli, carine prosto.

Škoda, ki jo delajo ti ljudje legalnim trgovcem na deželi, je znatna, kajti jasno je, da more krošnjariji, ki nima skoro nobenih režijskih stroškov in je skoro brez vsakih javnih bremen, pod katerimi tako močno trpi legalna trgovina, prodajati svoje blago po mnogo nižji ceni, nego trgovci. Toda pri tem niso oškodovani samo trgovci, ampak tudi konsumenti, ker kupujejo od krošnjarijev vsiljeni jim šund.

V veliki meri je pa pri tem na škodi tudi država sama, ki izgubi na davkih. Zato bi bilo pričakovati, da bo država v interesu zdravega razvoja legalne trgovine, v zaščito davkoplačevalcev, v zaščito konsumentov, pa tudi iz oziroma javnega varstva podvzela vse potrebne korake, da se krošnjaristvo odpravi in da se rešimo te nadloge. Koliko resolucij je šlo glede tega vprašanja že na različne oblasti, koliko prošnji, koliko pritožb, toda krošnjarijev še nismo rešeni, preganjajo nas tako kot prej.

Tudi bi bilo pričakovati, da bo pri nas konsument vendar malo bolj gospodarski, da računa, da izbira blago po kakovosti in da se ne da tako zlahka prevarati. Domačemu trgovcu, ki mu daje blago na kredit, ostane dol-

žan, napove mu bankrot, potem ko ga je zalagal z živežom po več tednov ali cele mesece, če pa pride v hišo krošnjariji, bo dal zadnje pare za blago, ki se sploh ne da vporabiti!

Apeliramo ponovno na velika župana, da potom okrožnic opozorita varnostne organe na predpise glede krošnjarijev. Pri točnem izvrševanju že izdanih predpisov bi se krošnjarijenje že davno znatno omejilo. Opazili smo že, da so se razmere v krajih, kjer so se predpisi proti krošnjarijem izvajali z enako strogostjo, kakor so se drugi policijski predpisi, naperjeni proti trgovcem, vidno zboljšale in da prihajajo v take kraje samo najprezrednejši krošnjariji, ki imajo tak nastop, da se jih naš orožnik niti ne upa legitimirati. Pri večji strogosti bi se dalo tedaj temu zlu znatno odpomoči, zato ne stavimo prav nobenih zahtev po izdaji novih predpisov ali celo zakonov, zahtevamo samo, da se dosedaj še veljavna določila strogo izvajajo. Mislimo, da smemo to zahtevati, vsaj smo še v pravni državi!

NAŠA ZUNANJA TRGOVINA 1926.

Po zaključnih uradnih podatkih je značilo naša zunanja trgovina vsled obče letu 7.632 milijonov dinarjev uvoza in 7.818 milijonov dinarjev izvoza, je bila torej za 186 milijonov dinarjev aktivna. Natančne številke so: 7.631.779.276 in pa 7.818.180.094. Ugodni zaključek letne bilance je bil omogočen šele s potekom trgovine v zadnjem četrtletju, ker je bil izkazan še v septembru pasivni saldo 88.8 milijonov dinarjev. Ni se toliko zvišal izvoz kot se je znižal uvoz; kajti lani smo uvezili za 1.086.300.000 dinarjev manj kot v letu 1925. V prvih letih po vojski je bila naša zunanja trgovina vsled obče blagovne lakote zelo pasivna, v začetku v razmerju 33 : 100 (torej na 38 Din izvoza 100 Din uvoza), se je nato dvignila do razmerja 116:100 v letu 1924, je padla na 102 : 100 v letu 1925 in izkazuje za lani tudi še majhen aktivni saldo.

* * *

Oblastna skupščina in obrtno pospeševanje.

Predsedništvu ljubljanske oblastne skupščine je predložil oblastni poslanec in tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Mohorič med drugimi važnimi gospodarskimi predlogi, tudi naslednjo spomenico:

Poročilo g. velikega župana, ki nam je bilo podano na otvoritveni seji skupščine, ugotavlja silno nazadovanje mnogih panog domače industrije, ki so za pasivne kraje ljubljanske oblasti velikega pomena, ker nudijo prebivalstvu v teh krajih skoro edino možnost zaslužka. Obenem je v tem poročilu konstatirano, da zavod za pospeševanje obrti ne razpolaga s potrebnimi krediti, da bi razvil ono ekspanzivno aktivnost s prirejanjem tečajev, krajevnih razstav, poučnih predavanj, ekskurzij in študijskih potovanj, ki je za pospeševanje in napredek obrtništva v naši oblasti potrebna.

Težak položaj našega obrtništva vspriči rastoče konkurence tovarniških podjetij, kakor tudi vedno močnejšega pritiska inozemske konkurence, je razviden iz mnogobrojnih resolucij strokovnih obrtniških organizacij in zadrug. Velik tehnični napredek obrtništva in industrije v inozemstvu zahteva imperativno, da se tudi naše obrtništvo prilagodi zahtevam tehničnega napredka ter da modernizira in racionalizira svoje obrate. Posebno nujno pa je to za obrtništvo ljubljanske oblasti, ki je po svoji legi kot obmejna oblast najbolj eksponirana pritisku inozemske konkurence.

Znano je, da se je že v konzularni pogodbi z Italijo dovolilo naseljevanje italijanskih obrtnikov pri nas in da bodo to ugodnost in potrebo. Posebej je tu omeniti pridobitev koncesije za prevažanje potnikov na avtomobilni progi Maribor—Celje in Maribor—Dravograd po mestni občini mariborski, ki ima hvalevredno namero, oživitviti še druge avtomobilne proge v okolici mariborski, zasebnikom so se podelile koncesije za avtomobilne proge Rečica ob Paki—Gornji grad, Maribor—Ptuj in Maribor—Svečina. Avtomobilne zveze se po možnosti pospešujejo, ker služijo tako domačemu prebivalstvu kakor povzdigi tujskega prometa.

Pri velikem županu se je od aktiviranja oddelka do konca 1926 podelilo 29 obrtnih koncesij (stravni obrti, elektrotehnična podjetja, posredovalnice služb, tiskarne, knjigarne in dr.). Pri podelitvah koncesij se vedno ozira na krajevne razmere in potrebe. Posebej je tu omeniti pridobitev koncesije za prevažanje potnikov na avtomobilni progi Maribor—Celje in Maribor—Dravograd po mestni občini mariborski, ki ima hvalevredno namero, oživitviti še druge avtomobilne proge v okolici mariborski, zasebnikom so se podelile koncesije za avtomobilne proge Rečica ob Paki—Gornji grad, Maribor—Ptuj in Maribor—Svečina. Avtomobilne zveze se po možnosti pospešujejo, ker služijo tako domačemu prebivalstvu kakor povzdigi tujskega prometa.

V izvrševanju gostilniškega pravilnika se je v rečenem času podelilo 18 krajevnih, 5 barakarskih in 390 osebnih profesionalnih pravic. Te številke se tičejo tudi Medjimurja. Pri podelitvah krajevnih pravic se gleda na to, da se ustanovljajo nove gostilne le, kjer se s tem ustvari izboljšanje sedanjega stanja, zlasti tudi v povzdigi-gu tujskega prometa.

Obrtne naprave.

Snovanje obrtnih in industrijskih naprav je bilo v rečenem času mini-

sistenčna borba. Zato je potrebno, da se intenzivno pospešuje njegov napredek, da bo moglo izdržati konkurenco priseljevanja.

Razvoj razmer v naši državi zahteva, da se poskrbi tudi za uvedbo novih panog obrtovi, ki pri nas sploh še niso zastopani odnosno le v neznatni meri. To so lukrativne stroke raznih kemičnih, elektrotehničnih in galanterijskih strok, pa tudi tekstilnih panog, kjer bi imelo naše obrtništvo v bodoče neomejeno možnost udejstvovanja.

Vsak denar, potrošen v te svrhe predstavlja eminentno produktivno investicijo, ki se bo ljubljanski oblasti v povečani davčni moči obrtništva stotero obrestovala. Zato je že pred vojno bivši deželni zbor v polnem razumevanju važnosti pospeševanja obrti in domače industrije votiral v te svrhe v zadnjem proračunu pred vojno 40.000 K, kar bi odgovarjalo danes vsoti ca. 440.000 Din.

Po čl. 2. zakona o oblastnih samoupravah spada pospeševanje obrti v delokrog oblastnih skupščin.

Ker državni proračun za l. 1927/28 ne predvideva zadostnih kreditov za prirejanje tečajev, poučnih predavanj, razstav in ekskurzij v svrhu pospeševanja obrti in ker se letos priredi v Ljubljani velika obrtniška razstava za celo Slovenijo in končno, ker je nujno potrebno podpirati in organizirati obstoječo domačo industrijo in vpeljati v pasivnih krajih še nove vrste domačih industrij, mi je čast predlagati, da skupščina sklene, da se ustavi v proračun oblastne skupščine v obrtno-pospeševalne namene znesek Din 200.000.— kot podporo zavodu za pospeševanje obrti, da bi mogel razviti svojo aktivnost v prid pospeševanja obrti in domače industrije v polnem obsegu.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

LISTEK.

Dr. Fr. Ratej:

Stanje obče uprave po resoru ministrstva trgovine in industrije v mariborski oblasti.

(Posneto po uradnem poročilu oddelka za obrt, trgovino in industrijo pri velikem županu mariborske oblasti, podanega povodom I. zasedanja oblastne skupščine.)

Organizacije in področje.

Referat ministrstva trgovine in industrije pri velikem županu mariborske oblasti se je aktiviral ter pričel poslovati 1. maja 1925 po likvidaciji ministrskega oddelka v Ljubljani, in sicer za mariborsko oblast izvzemši Medjimurje, za katero je pristojen še nelikvidiran oddelk ministrstva trgovine in industrije v Zagrebu.

V področje oddelka spadajo v glavnem naslednji posli:

A. izvrševanje predpisov obrtnega reda v II., deloma v I. instanci (podeljevanje važnejših obrtnih koncesij in odobravanje obrtnih naprav, ki se-gajo preko območja dveh srezov), obrtno zadrugištvo, sejmske zadeve, zasebne posredovalnice, nadzorstvo nad občinskimi in okrajnimi hranilnicami, ustanovljenimi po hranilničnem

regulativu, ter odobravanje izprememb njih pravil, dalje nadzorstvo nad delniškimi družbami in zavarovalnicami ter pospeševanje tujskega prometa.

Iz resora ministrstva notranjih del se izvršuje v obrtnem oddelku pravilnik o gostilnah in to tudi za Medjimurje. Dalje izvršuje ta oddelk deloma tudi agende iz resora za socialno politiko glede nedeljskega počitka ter zapiranja in odpiranja obratov.

B. Administrativni posli glede podrejenih uradov in zavodov in sicer a) urada za pospeševanje obrti, ekspoziture v Mariboru, b) meroizkusnih uradov in kontrole dragocenih kovin in c) strokovnih šol (trgovskih, obrtnih in gospodinjskih).

A.

Podeljevanje obrtnih pravic.

Podeljevanje obrtnih pravic se vrši pri podrejenih obrtnih oblastvih I. stopnje (srezkih poglavarjih in mestnih magistratih v Mariboru in Celju), v važnejših stvarih pa pri velikem županu kot I. instanci.

Povodom volitev v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki so se vršile dne 22. septembra 1926, se je ugotovilo, da je v mariborski oblasti bilo takrat 18.157 volilnih upravičencev, in sicer: obrtnikov 12.757, industrijcev 165 in trgovcev 5235.

malno, kar je posledica gospodarske in finančne krize. Omeniti je ustanovitev tekstilne tvornice v Mariboru in podaljšanje daljnovega Falske elektrarne iz Ptuja preko Ormoža v Središče in iz Ormoža preko Ljutomerja v Mursko Soboto, potem daljnovega Zadrugne elektrarne v St. Ilju v Slov. goricah, ki dobi električno strujo iz Avstrije. Obeta se tudi elektrifikacija občine Trata, ki bi dobila tok istotako iz Avstrije. V obravnavi je projekt daljnovega Falske elektrarne Ormož—Ladanje na Hrvatskem. Sploh se kaže velika važnost Falske elektrarne za tehnično zboljšanje gospodarskih prilik v oblasti.

Sejmske pravice.

Koncem leta 1926 je bilo v oblasti (brez Medjimurja) 110 sejmskih občin, ki so upravičene do obdržavanja 409 letnih blagovnih in 831 živinskih sejmov. Preštevilni sejmi niso vedno ljudstvu v korist ter se nove sejmske pravice podeljujejo le po izkazani potrebi, oziraje se na stanje živinoreje v dotični okolici. Več pravic do obdržavanja živinskih sejmov se je podelilo obmejnim občinam, da se na ta način poživji promet z Avstrijo z ozirom na novo lani uveljavljeno trgovsko pogodbo s to državo.

(Dalje prih.)

Ljubljanski hišni posestniki proti hišnemu davku.

V petek, dne 4. t. m., je sklicalo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani sestanek svojih članov, da se dogovore, kaj naj ukrenejo v obrambo proti izdatnemu zvišanju najemne vrednosti lastnih stanovanj in lokalov za odmero hišnega davka. Sestanek je ob obilni udeležbi interesentov vodil društveni predsednik gosp. Ivan Frelj, ki je podal tudi poročilo o položaju. V svojem poročilu je navajal številne primere prekomerne ocene, ki bodo imele za posledico izdatno višjo obremenitev hišnih posestnikov. Izbrano se je pečal z instrukcijo za odmero hišnega davka in posamezne odstavke dobesedno citiral. Pozival je članstvo, kolikor se čuti s previsokimi ocenami prizadeto, da vložijo pritožbe. Končno je nastopil na ljubljanskega poslanca g. dr. Korošca apel, da se zavzame na merodajnih mestih za ugodno rešitev vloženih pritožb. Za njim je govoril posestnik gosp. Cvenkelj, ki je v temperamentnem govoru napadel sedanjo davčno prakso in prebral izjavo delegata ministra financ g. dr. Šavnika, kakšna navodila je dal za odmero hišnega davka v Ljubljani. Bistvo teh navodil obstoji v tem, da se ocenjujejo stanovanja po njih relativni, ne pa absolutni vrednosti. Predstojnik davčne administracije je ta navodila napram govorniku kratkoma zatajil in izjavil, da je postopal po zakonu. Govornik sedaj ne ve, komu naj verjame. Oblastni odbor g. dr. Adlešič ljubljana, da bo sporečel težnje ljubljanskih hišnih posestnikov poslancu g. dr. Korošču. Uvideva težak položaj hišnih posestnikov in je prepričan, da bo tudi oblastna skupščina, ko bo iskala viro za svoje izdatke, upoštevala ta položaj. Načelnik gremija trgovcev v Ljubljani g. Gregorc je izjavil, da gremij vsikdar radevolje podpira težnje posestnikov, med katerimi ima številne člane. Zastopnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani g. Žagar v svojem pozdravnem nagovoru najprej opozarja na tendenco davčne administracije, da vsako zvišanje paralizira z višjimi ocenami. To se je dogodilo

pri dohodnini za leto 1926 in sedaj pri hišno-najemnem davku. V svojih nadaljnjih izvajanjih povdarja, da ne gre ves povišek davka na račun zvišane najemne vrednosti, ampak pretežen del na povišane najemnine. Nadalje pojasnjuje nekatere zakonite predpise in izjavlja, da je dal g. delegat davčni administraciji za odmero hišno-najemnega davka sledeča navodila: 1. Ogibati se vsakih pretiranosti. 2. Ocene absolutne vrednosti, to je do višine, ki jo prostori faktično imajo, ampak samo na relativno višino, to je sorazmerno z zvišanjem v dotični hiši. Z ozirom na dvome o obstoju navodil, izražene na današnjem sestanku, absolutno verjame, da je davčna administracija dobila taka navodila, posebno ker so mu tudi znane priče, pred katerimi jih je predstojnik davčne administracije dobil. Ako bi davčna administracija ta navodila upoštevala, bi izgledala davčna odmera precej drugače. Da se odmera popravi, priporoča onim, katerim se oena ni izvršila po teh navodilih, da vložijo pritožbe. Nato je g. dr. Regaly na podlagi zakona dokazoval, da je parifikacija najemne vrednosti v sedanjih razmerah nemogoča, ker stanovanja vpricho najemniških omejitev nimajo objektivne vrednosti, ne tržne cene, ampak se najemnina ravna po kakovosti najemnika. K besedi se je oglasilo še nekaj hišnih posestnikov, nakar je predsednik g. Frelj podal resume in stavil sledeče predloge:

1. Hišni posestniki, katerim se je zgodila krivica z odmero davka, naj do 17. marca t. l. vložijo proti odmeri pritožbe.
2. Društvo naj naprosi poslance g. dr. Korošca in vse ostale slovenske poslance, da intervenirajo na merodajnih mestih za ugodno rešitev vloženih pritožb.
3. Vladnega komisarja mestne občine ljubljanske se naprosi, da zniža vsaj od 1. julija t. l. dalje mestne davščine, ki se pobirajo na najemnino.

Zborovalci so te predloge soglasno sprejeli, na kar je g. Frelj zaključil zborovanje.

* * *

Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

V nedeljo dopoldne se je vršil v dvorani Mestnega doma občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Zborovanje je vodil predsednik g. E. Franchetti, ki je v nagovoru pozdravil vse delegate in zastopnike, se spominjal umrlih borcev na obrtno-zadružnem polju ter podal kratek pregled delovanja Zveze v preteklem letu. Na lanskem občnem zboru ustanovljena Obrtniška samopomoč lepo uspeva. Z ozirom na to, da se ustanovi slična organizacija tudi za mariborsko oblast, je omejila »Samopomoč« svoje delovanje samo na ljubljansko oblast. Zahvalil se je Zbornici za trgovino, obrt in industrijo za podporo in povsod izkazano naklonjenost. V prošlavo 25letnice, ki se bo vršila koncem t. l., bo Zveza izdala brošuro, ki bo poleg opisa zvezinega delovanja na zadružnem polju vsebovala tudi slike za služnih obrtniških voditeljev in zadružnih odborov. Oživila se bo akcija za zgradbo obrtniškega doma dne 8. decembra, na dan obletnice pa se bo vršil slavnosti občni zbor.

Zelo obsežno in temeljito poročilo je podal zvezin tajnik gosp. Kaiser. Zveza šteje 52 včlanjenih zadrug in je tekom minulega leta razvila živahno delavnost na vse strani, izvršila nebroj intervencij v najrazličnejših vprašanjih ter stala obrtništvu z dejanji in nasveti vedno ob strani. Posebno pazljivo je posvečala šušmarstvu ter omiljenju davčnih bremen. Pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo se je Zveza predstavljala, da se od teh volitev, ki predstavljajo izključno gospodarsko vprašanje, izloči politični moment. Postavila je stanovsko listo, ki si je kljub gonji nasprotnikov priborila od 16 mandatov 12. Pri ustanovitvi državne Obrtne banke je Zveza aktivno sodelovala ter je bil njen načelnik g. Franchetti tudi izvoljen v upravni odbor, s čemur je Zvezi odnosi slovenskemu obrtništvu zasigurana kontrola. Vajeništvu je Zveza posvečala posebno paznjo. Do-

segla je spremembo učnega načrta za obrtno-nadaljevalne šole in poglobitev praktičnega pouka. Obrtno-zadružno gibanje sicer polagoma, a stalno napreduje.

V imenu zbornice je pozdravil občni zbor tajnik g. dr. Pretnar, naglašujoč velik pomen obrtnih zadrug in zagotavljajoč Zvezi podporo Zbornice.

Nato se je razvila o poročilih živahna debata, v katero so posegli zastopniki raznih zadrug. Govorniki so protestirali proti zavlačevanju konstituiranja Zbornice, kot najvažnejše gospodarske korporacije v Sloveniji, iznesli razne želje posameznih zadrug glede poglobitve dela in medsebojnih stikov ter žigosali malomarnost onih zadrug, ki ne vrše svojih dolžnosti napram Zvezi.

Računski zaključek, ki izkazuje 38.890 Din izdatkov, je bil soglasno odobren. Proračun za prihodnje leto izkazuje 57.100 Din izdatkov. Zvezna doklada ostane nespremenjena, t. j. za vsakega člana zadruge po 10 Din letno. Za ona zadruge, ki štejejo nad 200 članov, pa se doklada pavšalira, da se tako omogoči pristop k Zvezi vsem zadrugam.

O obrtniški organizaciji je podal zvezin tajnik g. Kaiser izbrano poročilo, ki naglašuje potrebo kar najožjega sodelovanja vseh obrtniških organizacij. Za obe slovenski oblasti naj bi se osnoval nekak sosvet, da bi se vsa obrtniška vprašanja reševala sporazumno. Posamezni govorniki so se tekom debate izrekli za to, da bi Zveza stopila v stike s sličnimi organizacijami v ostalih pokrajinah države, da bi tako prišlo sčasoma do enotne obrtniške organizacije za vso državo. Strokovno mišljenje o tem vprašanju je podal tajnik Zbornice g. dr. Pretnar, naglašujoč, da za reševanje gospodarskih problemov ne kaže ustanovljati enotnih organizacij za vso državo, ker ima vsaka pokrajina druge in čisto si nasprotujoče interese. Taka vprašanja se najlažje rešujejo na kongresih, kjer

se sestanejo zastopniki vseh pokrajin in se končne zahteve prilagode celotnemu položaju. Potrebne pa so čvrste stanovske organizacije, ki ta vprašanja dobro preštudirajo in izdelajo primerne predloge.

V vprašanju volitev v obrtno sodišče, okrožni in osrednji urad za zavarovanje delavcev je občni zbor usvojil predlog odbora, da se pokrene akcija, da se sedanji način volitev, ki zahteva ogromne materialne žrtve, spremeni tako, da bodo posamezne organizacije in sicer Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za delodajalce in Delavska zbornica za delojemalce imenovali svoje delegate. S tem prideta obe stranki do primerne zastopa, prihranijo pa se stroški za volitve.

Ob pol 13. je predsednik zaključil lepo uspeli občni zbor, ki je ponovno pokazal, kako tesno se oklepajo zadruge svoje matice, ki postaja z leta v leto vedno bolj krepka, čvrsta in agilna.

Gospodarska politika Sovjetske Rusije.

Inženier Nik. Basseches je med najboljšimi poznavalci sodobne Rusije. Zato zaslužijo njegova poročila polno pozornost. Takole pripoveduje:

Z oktobrom preteklo gospodarsko leto je bilo za Sovjetsko Rusijo leto razočaranja. Splošno se lahko reče, da so vodili Rusi v tem letu razmeroma mirno in stvarno gospodarsko politiko in da niso več operirali z nespametnimi demagogičnimi frazami. Kazale so se prve posledice agrarne revolucije, sledil jim je močan dvig industrije. Gospodarsko udejstvovanje v Sovjetski zvezi ima svoj temelj v natančno določenem načrtu; in po tem načrtu so iz prevelikega optimizma in precenjenju gospodarske zmožnosti države prevzeli naloge, ki jim slabi ustroj gospodarstva še ni bil kos. Zato so morali načrt predelati. Grehi preteklih let so se začeli javljati šele v lanskem gospodarskem letu. Prenapetost importnega načrta v zvezi z radikalno gospodarsko politiko leta 1924 je spravila valuto v nevarnost, in valuto je bilo treba štiti. Posledice napak so vtisnile svoj pečat tekočemu gospodarskemu letu; že več mesecev sem se sliši geslo »režim ekonomije«. To, kar smo preveč izdali, naj se zopet prihrani. A politični razvoj je hotel, da je prišla z režimom varčevanja tudi industrializacija. Tako je postalo prvo geslo samo priprava za drugo. Prehitra je rast kmetov, čeprav površni opazovalec tega vselej ne zapazi. Obstoji nevarnost, da se vas hitreje razvije kot pa takoimenovani »socialistični« del gospodarstva, državna industrija namreč. To je za obstoječo državno uredbo največja in pravzaprav edina nevarnost, čeprav šele v daljni bodočnosti. Vedno na novo porajajoči se boji v stranki nam najbolj jasno povedo, kako velika je nevarnost, da zdrkne gospodarstvo iz rok razmeroma slabo razvitega industrijskega delavstva — ki ga zastopa komunistična stranka — v roke kmetov. Opozicija je celo dejala, da je nevarnost že sedaj huda in zelo aktualna, ker se javlja vpliv kmetov na politiko v zmeraj močnejši izmeri. Naj bo, kar hoče, nevarnosti se hočejo ogniti z industrializacijo. Merodajni vladni in strankarski krogi razumejo z industrializacijo prelevitev agrarne države v industrijsko.

Če razvoj opazujemo, smemo dvmi o dosegljivosti končnega cilja. Priznati pa moramo, da bo daljša doba sedaj obstoječe gospodarske politike vsekakor povzročila močen razvoj industrijske podlage sovjetističnega narodnega gospodarstva. Saj tirajo v službo industrializacijske naloge vse proste moči narodnega gospodarstva, vse finančno gospodarstvo, propagando in politiko. Dosedanji zaključki državnega industrijskega gospodarstva so razmeroma majhni. Lansko leto, ki je bilo vendar v znamenju blagovne lakote, je dalo 450 milijonov rubljev čistega dobička. Brez popravil je investirala industrija še 350 milijonov rubljev v nove naprave. Torej

moremo računati z 800 milijoni rubljev elektivnega čistega dobička državne industrije. Če pomislimo, kakšna milijardna vrednost tiči v državni industriji, pomeni omenjena vsota izredno majhno obrestovanje investiranega kapitala. Skrbi povzroča tudi dejstvo, da se vrši obnovitev tehniške podlage prav posebno počasi in samo kos za kosom, postopoma, tako da moremo vsled mnogovrstnosti tehniške opreme prej računati z oškodovanjem kot s pospeševanjem racionalizacije produkcijskega procesa.

In vendar so rezerve ogromne. Prelevitve v industrijsko državo sovjetska vlada seveda ne bo dosegla. Proti ustanovitvi industrije produkcijskih sredstev — to se pravi, v prvi vrsti strojne industrije — ne bodo nastopile samo težkoče nabave kapitala in pomanjkanje tehniško izvežbanih moči, manjkalo bo tudi prodajni trg. Kajti strojno industrijo moremo ustvariti le, če se razvije hkrati tudi eksport strojev. In za to ni nobenega upanja. Tudi nerešena vprašanja zunanje trgovine se ne dajo spraviti v sklad s politiko industrializacije. Produkcijska množina industrije je dosegla razmeroma predvojno višino, poljedelstvo je, merjeno po prostoru pridelovanja, te meje deloma prekoračilo, čeprav le v jako majhni meri; a bilanca zunanje trgovine je še zmeraj samo na višini tretjine predvojne dobe. Pri tem moramo vpoštevati, da tu niso merodajne produkcijske količine in obdelani prostor, temveč denar. Tako pridemo do zaključka, da so realne razmere — v zvezi z razvrednotenjem denarja v povojni dobi — še neugodnejše, kot smo jih označili.

(Koniec pril.)

ČESKOSLOVAŠKA TRGOVSKA POLITIKA.

V češki narodno gospodarski družbi se je vršila razprava o gospodarstvu Evrope, ki se je je udeležil tudi nekdanji minister Fořt. Fořt pravi, da se morata gospodarski in politični pacifizem in pa približanje nasledstvenih držav podpreti, pri čemur mora v prvi vrsti vsak vase zaupati. Dr. Hotorec je opozarjal na pogreške trgovske politike in zahteval, da se mora ekstremna zaščitnicarska politika opustiti ter da se mora napraviti nova carinska tarifa. Dr. Schuster je dejal, da gospodarsko zblizanje nasledstvenih držav ne more škodovati politični samostojnosti nobene teh držav. Dr. Fořt je izdelal že med vojsko spomenico o gospodarski zvezi nasledstvenih držav. Povsod v pametnih gospodarskih krogih se pojavlja ena in ista misel, da se bo porodila gospodarska zveza nasledstvenih držav, naj si bo v tej ali oni obliki.

NAZADOVANJE TRSTA.

Promet v Trstu se je v letu 1926 napram letu 1925 znižal za približno 7 milijonov meterskih stotov, ki se precej enako razdelijo na promet po morju in na promet po železnici. Samo izvoz po morju je ostal na višini leta 1925. Nazadovanje ima glavni vzrok v še zmeraj trajajoči gospodarski krizi držav v zaledju, ki morajo že dolgo časa vsled težkoče prodaje omejevati nakup surovin in vsled oslABLJENE kupne moči tudi nakup drugih stvari. To velja zlasti za Avstrijo in Českoslovaško. O tarifnem boju med Trstom in Hamburgom smo pa že pisali.

ZITNI IMPORT EVROPE.

Inozemske pošiljatve žita v Evropo se zmeraj bolj množijo; pripomniti je treba, da so tudi že pozno pridelujoče dežele Argentina in Avstralija začele veliko pošiljati. V zadnjih tednih je naložila Avstralija 2.800.000 kvarterjev žita, Argentina 2.600.000; skupaj s pošiljatkami U. S. A. in Kanade, ki sta poslali 3.500.000 kvarterjev, znaša to 8.400.000 kvarterjev, ki plavajo sedaj v Evropo. 1 kvarter je 282 litrov. Cenitve pravijo, da znaša letošnja importna potreba Evrope vsled slabega pridelka 75 milijonov kvarterjev, potreba izvenevropskih dežel 15 milijonov kvarterjev, skupaj 90 milijonov. Mednarodni poljedelski zavod v Rimu cenil prevešek svetovnega pridelka na 92 mili-

jonov kvarterjev, od kojih so doslej razposlali 52 milijonov in bo ostalo za nadaljno razpošiljanje še 40 milijonov. Ker sta torej dva milijona kvarterjev čez potrebo, je svetovni konsum dobro preskrbljen. Dalje pričakujejo letos v Argentini izredno bogat pridelek koruze, ki bo morda nakriljeval najboljša leta pretekle dobe.

Iz vsega tega in iz čimdalje nujnejših pomad binozemskega žita bi bilo pričakovati, da se bodo cene žita v bližnji bodočnosti znižale.

Trgovina.

26. rodni občni zbor Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani se vrši v sredo dne 9. marca 1927 ob pol 8. zvečer v mali dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica, z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Razstava na Reki. III. mednarodna vzorčna razstava na Reki se vrši od 6. do 31. avgusta 1927.

Bruseljski semenj. Spomladanska priveditev bruseljskih semenjev se vrši letos od 11. do 25. aprila.

Lipski velesej. Veliki spomladanski velesej se vrši od 6. do 20. marca t. l.

Sladkor. Precej razočaral je razvoj evropskega konsuma v prvih mesecih tekočega kampanjskega leta. Sledeča tabela nam kaže konsum v kontroliranih državah Evrope v mesecih september 1926 do januar 1927; zraven so isti meseci preteklih dveh kampanjskih let:

	1924/25 ton	1925/26 ton	1926/27 ton
Nemčija	576.000	582.000	627.000
Češkoslovaška	165.000	167.000	164.000
Poljska	109.000	125.000	146.000
Francija	404.000	482.000	838.000
Holandska	98.000	96.000	98.000
Belgija	79.000	78.000	78.000
Anglija	713.000	760.000	731.000

Skupni konsum od lani na letos je nazadovol od 2.240.000 na 2.176.000 ton. Vzroka sta dva: zelo zmanjšani konsum Francije in pa večja uporaba domačega angleškega sladkorja, ki v gornji statistiki ni upoštevan. Francozi so se pa v lanski inflacijski dobi preveč založili, zato letos toliko zmanjšana številka. V Evropi cenijo za letos povišek pesnega areala na Nemškem na 5 do 7 odstotkov, v Franciji na 7 do 8, v Belgiji 5 do 10 in v Holandski ravno toliko. Švedska bo vsled sporazuma med producenti in tovarnarji zvišala s sladkorno peso obdelani prostor na izmero leta 1925, Rumunija ga bo reducirala na domačo potrebo, Anglija ga bo pomnožila za 30 odstotkov. O Rusiji še ni avtentičnih podatkov, a zanesljivi zasebni viri govorijo o zvišanju s peso obdelane zemlje za 20 odstotkov. To je spričo že dosedaj velikega pridelka zelo veliko.

Industrija.

Italijani in rumunski petrolej. Italijanska družba »Azienda Generale Italiana Petroli« je kupila večino delnic rumunskih petrolejskih družb Prahova in Petrolul Bucuresti. Prahova ima devet navrtanih jam; tri so v obratu in dajo na dan 1500 ton surovega petroleja. Druga družba je pa lastnica ene največjih rumunskih petrolejskih čistilnic. Glavnico obeh družb bodo dvignili od 100 na 500 milijonov lejev in si obdržijo Italijani večino. Sploh se Italijanski kapital v Rumuniji zmeraj bolj pojavlja.

Največja električna naprava v Evropi. Ruska vlada hoče uresničiti že več let obstoječ in do podrobnosti izdelan načrt za izkoriščanje vodne moči reke Dnjepir in za ureditev njegove plovbenosti. To bi bila največja hidroelektrična naprava Evrope, saj bi dala 650.000 konjskih sil. Naša Fala jih da 40.000, Završnica 4500. Stavbna in gradbena tvrdka Siemens bo izdelala načrte, pojasnitve in ponudbe za vsa mehanična dela, ki so pri izvedbi tako velikega podjetja potrebna.

Dušik iz zraka. Na povabilo češkoslovaškega kemičnega društva in ministrstva za javna dela je imel na češki tehniki v Pragi predavanje o sintetičnem dušiku in profesor na univerzi v Padovi A. Molati. Nato je obiskal nekaj čeških obratov, med njimi tudi tovarno gnojil v Kolinu ki se pravkar pripravlja za napravo posebnega oddelka za dobivanje dušika iz zraka v poljedelske svrhe. Torej so tudi na Češkem že začeli.

Združitev v strojni industriji. V zadnjem času se je v nekaterih deželah pojavilo stremenje po združitvi v strojni industriji, ki bo morda dovedlo do zvez, kartelom podobnih. Poleg Nemčije se opaža tako stremenje v zadnjem času zlasti v Češkoslovaški in Ogrski. Češkoslovaška strojna velepodjetja hočejo po možnosti izločiti medsebojno konkurenco in hočejo potom dogovorov doseči boljše cene. Gre v prvi vrsti za praške in za brnske tvrdke in sicer po večini za take, ki izdelujejo kompletne tovarniške opreme — rudniške, pivovarniške, sladkorne itd. Na Ogrskem se pa že dolgo časa vršijo konference industrije poljedelskih strojev, ki imajo za cilj ustanovitev eksportnega kartela. Gre zlasti za zopetno osvojitve balkanskega trga, ki so ga ogrske strojne tovarne v zadnjem času deloma izgubile. Mislijo pa tudi na skupni eksport poljedelskih strojev v Rusijo.

Denarstvo.

Izpopolnitev upravnega odbora Narodne banke. Dne 6. t. m. se je vršil v Beogradu VII. občni zbor delničarjev Narodne banke kraljevine SHS. Po odobritvi računskih zaključkov in bilance je bil sprejet predlog, da se izplača za minulo leto dividenda v znesku 400 Din na delnico. Pri volitvah so bili namesto izrabanih 7 upravnih svetnikov izvoljeni sledeči gg.: Mihajlo Gjurčić, Ljuba Srečković, Pera Milanović, dr. Kulmer, dr. Umderški, Svetislav Popović in mesto umrlega dr. Trillerja pa Ivan Jelačin ml. iz Ljubljane. V nadzorstveni svet so bili izvoljeni Milutin Popović, Azrael Hain in Dragotin Hribar iz Ljubljane.

Dolarsko posojilo Budimpešti. Občinska uprava v Budimpešti namerava najeti večje investicijsko posojilo in je hotela najeti 20 milijonov dolarjev. Finančno ministrstvo je pa protistralo proti tako visokemu posojilu in je dovolilo samo 12 milijonov; a tudi pri teh se je morala mestna uprava zavezati, da bo porabila 5 milijonov za gradbo velike električne centrale. Ker bo pa centralo gradil sedaj neki inozemski konzorcij, more najeti mesto samo še 7 milijonov dolarjev kredita. Vse banke tekmujejo za dobavo posojila, in računijo zato s 7 odstotnim obrestovanjem.

Prva Hrvatska štedionica bo imela 12. t. m. svoj letni občni zbor in bodo predložili bilanco za leto 1926. Čisti dobiček znaša nad 16.018.000 dinarjev; če prištejemo zraven še prenos iz leta 1925 v znesku 571.180 dinarjev, dobimo skupni čisti dobiček skoraj 16.590.000 dinarjev; natančno 16.859.578.90. Debitorji v tekočem računu in predujmi na vrednostne papirje so se zvišali za 80 milijonov dinarjev in je bilo stanje koncem leta 1.354 milijonov. Menično stanje se je zvišalo za 180 milijonov dinarjev. Zlasti velik je bil v lanskem letu prirastek hranilnih vlog, ki je znašal 295 milijonov dinarjev, in so se hranilne vloge dvignile na ogromni znesek 1358 milijonov dinarjev. Vodstvo je sklenilo, da bo predlagalo običnemu zboru izplačilo 16 odstotne dividende; to je za desetkratno delnico 800 dinarjev, za poln odelnico 80, za četrtinsko 20 in za desetinsko delnico 8 dinarjev.

Davki in takse.

Navodila za odmero davkov v letu 1927. V poslednjem času se ponavljajo časopisni napadi na finančnega delegata v Ljubljani, češ da je izdal davčnim oblastvom tajna navodila, da naj izterjujejo davčne zaostanke z vso ostroščjo, da morajo za leto 1927 odmeriti davke v dosednji višini. Z ozirom na to objavlja finančna delegacija uradno, da je izdala letos eno samo okrožnico z dne 11. februarja 1927, št. I A 821, ki se glasi dobesedno: »Da bo priredba osebnih davkov tudi letos pravočasno končana, naročam naslovom: 1. da predpriprave za priredbo dohodnine za davčno leto 1927 tako pospešijo, da bodo mogli sklicati cenilne komisije za cenilne okraje manjšega in srednjega obsega že meseca maja t. l., za cenilne kraje večjega obsega pa najkasneje meseca julija t. l. Do teh terminov je odmeriti tudi rentnino po napovedi. Izkaze o številu stavljenih odmernih predlogov naj mi naslovi predlagajo točno na dan 1. do 16. vsakega meseca izza dne 16. marca 1927 in sicer na dosedanjem obrazcu. — Proti predpisu dohodnine za leto 1927 vložene

prizive naj naslovi inštruirajo in obravnavajo tako pravočasno, da jih bo imela delegacija od oblasti manjšega in srednjega obsega koncem avgusta, od oblasti večjega obsega pa najkasneje koncem oktobra t. l. že v rokah. 2. Zaradi pravočasnega dokončanja priredbe davka na poslovni promet in davka od zaslužka telesnih delavcev opozarjam naslove ponovno na v tukajšnjih odlokih z dne 1. decembra 1926, št. I A 6799 in z dne 6. oktobra 1925, št. I A 2201 odredene termine in sicer za davek na poslovni promet 30. april, za davek na ročno delo pa 15. marc. — Hišnim poslom, ki so zaposleni izključno v zasebnem gospodinjstvu, naj naslovi v smislu drugega odstavka točke 4. razglašajo delegacije z dne 6. oktobra 1925, št. 2201/1, Uradnega lista št. 318/95 z dne 12. oktobra 1925 uradoma izločajo eno tretjino ugotovljenega letnega zaslužka kot odškodnino za čezurno delo in davek odmerijo le tedaj, če ostanek presega 5000 Din. — Delegat ministrstva financ: dr. Šavnik, l. r.

Promet.

Za razvoj zračnega prometa v Italiji. Kakor poroča »L'Informatore dela Stampa«, se pripravlja v italijanskem aeronautičnem ministrstvu odlok, po katerem bo morala imeti tudi vsaka pokrajina vsaj eno letališče, na katerem bodo lahko pristajala letala v slučaju potrebe. S tem ukrepom se hoče tudi pospešiti razvoj zračnega prometa po državi.

Cosulich. Plovna družba Cosulich v Trstu dela z italijansko državno podporo. Sedaj namerava zgraditi Cosulich nov parnik z vsebino 23.500 reg. ton, ki bo opremljen skoraj z ameriško razkošnostjo. Dalje bodo zgradili več 10.000 tonških tovornih parnikov za promet med Trstom in Newyorkom. V ta namen hoče družba svojo delniško glavnico zelo dvigniti in hoče najeti v U. S. A. posojilo v znesku 20 milijonov dolarjev.

Najboljši šivalni stroj in kolo

je edino le

na dom, obrt in industrijo v vseh opremljenih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Post v vazoju brezplačno.

Večletna garancija

Dobro za popravila.

Nizke cene, tudi na obrata.

Josip Petelinc

Ljubljana

glav. Predušarjevo spomeniško.

RAZNO.

Potovanje v Anglijo. »Urania« zveza na Dunaju priredi za binkoštno praznike poučno potovanje v London. Odhod 5. junija iz Dunaja, vrnitev na Dunaj 17. junija. Informacije daje »Urania-Verband«, Dunaj I. Uraniastrasse 1.

Konferenca Družbe narodov. Tajništvo Družbe narodov je določilo roke za sledeče konference in pozvalo zainteresirane države, da imenujejo svoje delegate. Dne 21. marca se bo vršila razorožitvena konferenca; 4. maja pa se bo vršila ekonomska konferenca. Konferenca Unije za mednarodno pomoč se bo po predlogu senatorja Scialoje vršila 4. julija.

Odprava vizuma med Avstrijo in Holandsko. Ministrski svet je sprejel predlog holandske vlade glede odprave obveznega vizuma na potne liste za podanike obeh držav. Dogovor bo stopil v veljavo s 15. marcem.

Plin iz smeti. Dunajskemu kemiku inženjerju Güntherju Polclich-u (Polčiču) se je posrečil poskus, popliniti katerekoli tvarine rastlinskega izvora brez posebnih priprav v premakljivi plinarni. Na ta način dobljeni plin žene lahko razne motorje. Inženjerji je šlo predvsem za to, napraviti stroj, ki se da uporabiti zdaj tukaj zdaj tam. Ni mu bilo na tem, da

se tvarina v gorkotno-tehničnem oziru kar najbolj izkoristi, marveč za to, da se hrani aparat kjerkoli z odpadki, s smetmi, ki se nahajajo na licu mesta. Kar je pri drugih sličnih aparatih premog in oglje, so tu smeti. Glavni pomen tega novega aparata obstoji v tem, da se pridobiva potrebna sila na kateremkoli kraju, (aparati se da prevajati iz kraja v kraj) iz malovrednih in mestoma nadležnih smeti, za kojih odstranitev treba navadno še plačati. Stroške tvorijo edinole plača delavcu in amortizacija. Temu novemu izumu prerokujejo mnogi lepo koristno bodočnost.

Gospodarski položaj Ogrske. Splošna Ogrska Kreditna banka je podala poročilo o gospodarskem položaju Ogrske v preteklem letu in zaključuje s poročilom o sedanjem položaju: Poljedelstvo in industrija sta v znamenju ugodne konjunkturo; ploskev poljedelskih pridelkov se je znatno razširila. Nerodovitne ploskve se vidno spreminjajo v rodovitne. Pri živinoreji ne gledamo toliko na pomnoževanje števila kot na smotrano zboljšanje kvalitete. Tudi na semena pazimo, da so zmeraj boljša; poraba naravnih in umetnih gnojil raste. Industriji se tudi obeta izredno ugodno leto. Država, glavno mesto, podeželna mesta, komitati in drugi javni činitelji hočejo izvesti investicije v znesku več sto milijonov pengő. Zlasti gradba cest in stanovanjsko gradbeno delovanje bo sta v letošnjem letu zelo napredovala. S tem razmahom se bo okoristila lahko vsaka industrijska vrsta, pa tudi trgovina. Zdi se, da imamo veliko upanja na ugoden razvoj in na rastoče blagostanje.

Gospodarske vesti. Kovinska zaloga Nemške državne banke je znašala na koncu februarja 52.9% obtoka bankovcev, kovinsko in devizno kritje pa 58.8 odstotkov. — V Ameriki govorijo o posojilu Italije pri Morgan Co. v znesku 50 milijonov dolarjev. — Dve od največjih angleških železnih tvrdk sta sklenili dogovor kot obrambo proti kontinentalnemu kartelu. Dogovor hočejo v kratkem raztegniti na ves angleški železni trg. — Za prvo četrtletje določeno znižanje produkejskega programa v izmeru 1 in pol mil. ton je vsled dobre zaposlenosti tovarn mednarodni kartel jekla za drugo četrtletje zopet odpravil, 4. marca na konferenci v Düsseldorfu. — Ceno sladkorja za marc in april so določili na Češkoslovaškem na 516 Kč kristal za 100 kg v tovarni. — V februarju so vložili v Praški mestni hranilnici 48.8 mil. Kč, dvignili 34 milijonov, in je znašalo stanje vlog na koncu meseca 1430 milijonov Kč. — Bata je kupila v zadnjem času v Pragi 10.000 delnic skladišča »pri mestu Parizu« v Pragi. Vse to podjetje ima 12.500 delnic po 200 Kč nominala, skupaj 2.500.000 K; torej ima Bata velikansko večino delnic. — Na Dunaju se je vršil razgovor o gradbi cest in so opozarjali na ustanovitev avtomobilnocestnih akcijskih družb po italijanskem zgledu. V začetku so v Italiji mislili, da bodo ostala taka podjetja brez dobička; sedaj pa vidijo, da nesejo 10. odstotno obrestovanje. Te družbe niso samo izrednega pomena za pospeševanje avtomobilnega prometa in avtomobilne industrije, temveč tudi za splošni dvig tujskega prometa. — Pri Ploesti v Rumuniji bodo pričeli z gradbo nove velike tovarne lokomotiv, ki bo dograjena v treh letih. — Poročila Češkoslovaške Narodne banke izhajajo v češkem, angleškem in francoskem jeziku, v nemškem pa ne. Na tozadevno vprašanje inženjerjev je odgovoril predsednik banke Avg. Novak, da jih bodo začeli kolikor mogoče kmalu izdajati tudi v nemškem jeziku. — Znani koncern mlinov Viktoria v Budimpešti bo likvidiral, oziroma ga bodo priključili Združenji ogrski mlinski industriji d. d. — Švicarski kapital se je zelo začel zanimati za ogrsko strojno industrijo. — Za ta teden pričakujejo novega znižanja obrestne mere v Bolgariji in sicer za 1%. Zadnje znižanje se je izvršilo 10. februarja, od 6 in pol na 6%. — Banca Commerciale Italiana predlaga za leto 1926 dividendo 65 lir na delnico po 500 lir, torej 13. odstotno. — V Temešvaru se nahajajo rumunsko kemično tovarno »Aromatic« bodo likvidirali. Pri delniški glavnici treh milijonov lejev je imela tovarna leta 1925 780.000 lejev zgube, lani pa 1.150.000 lejev. — Pogajanja med italijansko vlado in med Alpine Montan so zaleda na težkoče. Glavni predmet pogajanj je bil izvoz železne rude iz Avstrije.

v Italijo, o čemer pa Avstrija ne mara nič slišati, češ da so s tem oškodovani interesi avstrijske železne industrije. Pogajanja se pa v Rimu vseeno še nadaljujejo. — Industrijska velesejma v Londonu in Birminghamu, ki so jih zatvorili v soboto, sta imela velik uspeh. Naročila cenijo na 5 milijonov funtov. — V Varšavi govorijo o neposrednem zaključku interesne skupnosti med Banca Commerciale Italiana in varšavsko Komerčno banko, ki je največji poljski bančni zavod. Delniško glavnic Komerčne banke hočejo dvigniti za 20 milijonov zlatov. — Finančni odbor mesta Budimpešte bo najel za kritje kupnine parcel, na katerih bodo zgradili 3400 malih stanovanj, potom Britansko-ogrške banke pri Blairovi skupini posojilo v znesku 1 milijona dolarjev; posojilo bo 5-odstotno in vračljivo v treh in deloma v šestih mesecih. — V zvezi s potevanjem Normana v Berlin se je raznesla govorica, da je to potevanje namenjeno stabilizaciji francoskega franka. Sedaj govorico dementirajo in pravijo, da stabilizacijsko vprašanje franka ni še akutno.

Po svetu. Thyssen in Vögeler nista dobila v Rimu obvezne izjave, da bo pristopila Italija k mednarodnemu jeklenemu kartelu. Vseeno pa Italija pristopu ni nenaklonjena. — Po zgledu jeklenega kartela hočejo osnovati tudi mednarodni livarski kartel in so se Francozi, Belgijci in Luksemburžani o tem že posvetovali. — Poljske banke imajo obilico denarja; ker pa posojajo samo prvorazrednim industrijskim tvrdkam, je težišče denarne kupčije še zmeraj na zasebnem trgu. Posledica je ta, da se zmeraj visoka obrestna mera na zasebnem trgu ne gre nazaj in da ne sledi oficialni obrestni meri, ki so jo dvakrat zaporedoma znižali, v novembru od 10 na 9 in pol, sredi februarja od 9 in pol na 9%. — Na newyorški borzi so tečaj dosegli v zadnjem času najvišje pojovno stanje; vcdile so železnice. — Nemška državna pošta hoče najeti posojilo 300 milijonov mark, ki naj služi za zgradbo potrebnih naprav, a zgodilo se bo to šele v avgustu. — Na novo ustanovljena češkoslovaška plovna družba je dobila pravico transporta izseljencev v Južno Ameriko, U. S. A., Kanado in Mehiko. Podjetje razpolaga z delniško glavnic 1 mil. Kč, vozilo bo pa z ladjami Hapage. — Italijanski uradni list pričbuje odlok o povernitvi nemške lastnine v Italiji. Prejšnji lastniki prodanih posestev in pa oni, ki jim lastnine ne bodo dali nazaj, bodo oškodovani do 85% čiste nakupne cene ali pa cenjene vrednosti. — Predsednik Kube je zopet podpisal odlok, da tudi letošnja produkcija sladkorja ne sme biti večja kot 4.500.000 ton. — V ogrskem mestu Sopronj bo ustanovila ameriška

TRIKO PERILO

za moške, žene in otroke, volna v ranih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lorce, dežniki, klovi, lifoni, šepni robcji, palice, vilice, noži, škarije, potrebščine in šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

tovarna Cernla Co. novo veliko tekstilno tovarno; mesto bo dalo stavbišče zastoj, zato bo pa imenovana tvrdka tovarno takoj zgradila in se obveže, da bo skoz 10 let neprestano zaposlovala 2000 delavcev. Tovarna bo začela obratovati že v prihodnjem letu. — Nemška zveza aluminija je pustila cene neizpremenjene z 255 markami za 100 kg. — S 1. marcem so stopile v Rumuniji v veljavo nove železniške tarife, z istim dnem se je pričela tudi plovba po Donavi. — Tudi Estonka ima svoje vzorčne sejme. Letošnji se bo vršil od 13. do 22. avgusta v glavnem mestu Estonske Revalu (Talinu). Ker letos ne bo sejma ne v Helsinkforsu (Finska) in ne v Rigi (Latvija) in tudi ne v Kovnu (Litva), bo imel sejem v Revalu kot edini v baltskih državah prav poseben pomen. — Beremo, da bodo vpeljali delnice Alpine Montan na borzi v Berlinu. — Število brezposelnih na Dunaju se je dvignilo v drugi polovici februarja nad 103.000 in je že nekoliko višje kot je bilo v istem času lanskega leta. — Budimpešta bo najela dve posojili, eno za 17.400.000 dolarjev, drugo pa za 800.000 dolarjev. — Montagu Norman, ravnatelj Angleške banke, je prišel v Pariz in se je pogovarjal tam z ravnateljem Francoske banke. Obiskal je nato tudi Berlin. — Na Češkoslovaškem bodo zvišali pokojnine vsem tistim, ki so bili upokojeni pred letom 1919, kronskim in novekranskim upokojenecem. Zvišanje bo znašalo 20 odstotkov. — Na Dunaju se bo vršila anketa, ki se bo pečala z vprašanjem revizije trgovske pogodbe Avstrije z Jugoslavijo. — Siemens Schuckert se bo spremenila v delniško družbo. — Poljska železni industrija se zelo trudi za pristop k mednarodnemu sindikatu cevi. — Inozemske prijave za velesejmi v Leipzigu kažejo zelo velik uspeh. Doslej se je priglasilo 1500 Amerikancev, 1200 Holancev 800 Angležev itd. — Splošna Ogrska kreditna banka bo izplačala dividendo 5 pengö. — Že pankrat smo pisali, da nalagajo Ogrji svoje odvišne kapitalije v Rumuniji. Sedaj beremo zopet o takih naložbah večje izmere. — Na Češkem so se dogovorili

o ceni slatkorne pese in so je določili na 18.50 Kč za meterski slot čiste teže. — Vsled težke krize v poljski gornje-sleški premogovni industriji bodo tekom tega meseca zopet odpustili okoli 8000 delavcev. V premogarstvu skoraj povsed enaka kriza.

TRŽNA POROČILA.
KOVINSKI TRG.

Kupčija na ameriskem kovinskem trgu v zadnjih februarjevih dneh je bila v znamenju poživljenja. Večja naročila je dobila zlasti strojna industrija, in upajo, da bo ravno ta industrija v bodočnosti ugledno vplivala na ves kovinski trg. Januarska produkcija železa in jekla se je napram decembrski precej dvignila, od 3.094.000 na 3.104.000 in od 3.282.000 na 3.907.000 ton. Nedavno so cene železa znižali, in je povzročilo to živahnije povpraševanje konsuma.

V Evropi ni bilo v zadnjem času nič bistveno novega. O pogajanjih v Düsseldorfu bomo še obširneje poročali, ves svet se je zanimal zanja. Glavno je pač to, da se redukcijo prvega četrtletja v višini poldrugega milijona ton zopet odpravili. Na evropskem eksportnem trgu so se cene v zadnjem času precej dobro držale, čeprav je bila kupčija slekoproj precej rezervirana. Na kontinentu se bojijo angleških ponudb, mislijo pa, da se bodo po odstranitvi nesigurnosti glede na jekleni kartel cene utrdile. V zadnjih dneh so bile cene te-le: železo v palicah 4/19, valjana žica 5/16, surova plečevina 6/10, srednja 7/5, fina 9. — Na Angleškem nič novega, povpraševanje je nekoliko živahnije, Angleži forsirajo izvoz v Ameriko. Cene so pa še zmeraj visoke in se izgovarjajo producenti železa z visokimi cenami premoga. Cleveland št. 1 87 šillingov, št. 3 82/6, št. 4 81/6. — Januarska produkcija surovega jekla na Nemškem v višini 1.308.000 ton je bila za 292.000 ton večja kot predvotna. Dema še zmeraj zelo neugoden konsum, zato pa eksport malo manjši. — Povsed drugod položaj neizpremenjen.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. marca t. l. ponudbe glede dobave 18 kub. metrov mehkih desk, pisarniškega materiala, 2000 m² gramoz, materiala za spajanje in katenje; do 11. marca t. l. glede dobave 1 brusilnega kamna ter za nakup 4854 kg gumijskih odpadkov, 4500 kg kartona od voznih kart in 4500 kg starega papirja od dokumentov; do 15. marca t. l. glede dobave 2600 komadov žaril ter glede nakupa 4500 kg starega papirja in 4500 kg kartona od voznih kart; do 18.

marca t. l. glede dobave 18 m² mehkih desk. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeluju te direkcije. Direkcija državnih rudarskih poduzeča v Sarajevu sprejema do 10. marca t. l. ponudbe za dobavo 20.000 kg jamskih tračnic. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 15. marca t. l. ponudbe za dobavo glinastih cevi. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 16. marca t. l. ponudbe za dobavo jamskega lesa; do 21. marca t. l. ponudbe za dobavo inventarnih predmetov za spalne sobe (žičniki, slamnice, odeje, železne umivalne mize itd.). Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 19. marca t. l. ponudbe za dobavo 1 transformatorja. 46. pešpolk v Bitolju sprejema ponudbe za dobavo 1. pralnega stroja in 1 sušilnice. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. marca t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave bencina, petroleja, strojnega in avto-elja. Dne 14. marca t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za garnizije Ljubljana, pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici za garnizijo Slovenska Bistrica; dne 15. marca t. l. pri Komandi celjskega vojnega okruha v Celju za garnizije Celje, pri Komandi mesta v Ptujju za garnizije Ptuj; dne 17. marca t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruha v Mariboru za garnizije Maribor. Dne 14. marca t. l. pri Komandi vojnega okruha v Karlovcu glede dobave mesa za garnizije Karlevec, dne 15. marca t. l. pri Komandi mesta v Dolnji Lendavi za garnizije Dolnja Lendava, dne 16. marca t. l. pri Komandi mesta v Sušaku za garnizije Sušak, dne 17. marca t. l. pri Komandi vojnega okruha v Varaždinu za garnizije Varaždin, dne 18. marca t. l. pri Komandi mesta v Murski Soboti za garnizije Murska Sobotica, dne 19. marca t. l. pri Komandi mesta v Čakovcu za garnizije Čakovec. Dne 21. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave vijakov. — Dne 22. marca t. l. pri isti direkciji glede dobave cevi, bakra, svineca, plečevine itd. — Dne 23. marca t. l. pri Komandi druge armijske oblasti za Besno in Heregovino glede dobave pestelnih odej. — Dne 24. marca t. l. pri Ministrstvu vojne in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu glede dobave bencina in benecla. — Dne 26. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave elektro-materiala; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave jeklenih cevi in železne plečevine. — Dne 26. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pestelnine.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
kolonialne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točne in solidne
postrežbe!

Zahtevajte ceniki!

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Linski Velesejem

najugodnejši kupčijski trg v Evropi!

Pomladanski velesejem
od 6. do 12. marca 1927.

1600 blagovnih skupin iz vseh strok.

Zahtevajte podrobna pojasnila in
prospekte od častnega zastopstva

STEGU IN DRUGI
LJUBLJANA, Gledališka ul. 8.
Telefon 925.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani

prporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželna pridelke. - Raznovrstne
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z
električnim obratom.

Ceniki na raspolago!

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obratnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovesnica
TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike,
tabele, štatute, vabila,
letake, lepake,
posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552